నీతిలేని మానవులు

సోమసుందరం భోంచేసివచ్చి ప్రక్క మీద తృప్తిగా పడుకున్నాడు. సావిట్లో కాబోయే అల్లుడు, వియ్యంకుడు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు.

ఇన్నాళ్ళ బరువుభారాన్ని తాత్కాలికంగా త్రెంచుకుని సోమసుందరం మనస్సు పరవళ్ళుత్రొక్కింది. హేమకు ఈ రోజు 'ప్రధానం' జరిగింది — అంటే సగం పెళ్ళి జరిగినట్టే. ఇంక హేమ పెళ్ళివిషయంలో సోమసుందరానికి ఏలాంటి చీకు, చింతా, పెట్టుకోవాల్సిన అవసరం వుండదు. సోమసుందరానికి గుండెలమీద కొండంత బరువు దాదాపు తొలగినట్టయి మనస్సు తేలిక పడింది. హాయిగా వూపిరిపీల్చి సంతృప్తి హృదయంతో సాగిలపడ్డాడు సోమసుందరం.

హేమకు పెళ్ళిచేయాలని ఇప్పటికెన్నాళ్ళనించో సోమసుందరం సంకల్పం. అయినా ఈనాటివరకూ ఏ సంబంధాన్నీ స్థిరపరచలేక సోమసుందరం చిత్తక్షోభతో మనశ్శాంతిని కోల్పోతూవచ్చాడు. సోమసుందరం ఆస్తిపాస్తులు వున్నవాడేం కాదు. పస్తుల బారినుండి రక్షించి అర్థాకలితో అసువులు నిలబెట్టున్న తన గుమాస్తా వుద్యోగం, తండ్రి తాతలు సంపాయించిపెట్టిన చిన్న కొంపా తప్ప సోమసుందరానికి పూచిక పుల్లైనా లేదు. అందుకే సోమసుందరం పెళ్ళికొడుకు తరపువాళ్ళు కోరే కట్నం, కానుకలవిషయంలో చాలా గాబరా పడ్డాడు. పెద్దకూతురు శారద పెళ్ళికి సోమసుందరం ఇంత ఆయాసపడే అవసరం లేకపోయింది. అయినా ఆరోజులే వేరు! సోమసుందరం ఇచ్చిన కాసింత కట్నమూ తీసుకుని ఎలాంటి పేచీలు లేకుండా శారదమొగుడు వ్రస్నైక లేడు పెళ్ళికొడుకు. ఏదో వుద్యోగం చేసి తన భార్యా, పిల్లల్నీ తను పోషించుకుంటున్నాడు.

ఎంత చిత్రంగా మారిపోయాయి రోజులు! చదువు సంధ్యారాని అప్రయోజకుడికికూడా ఎంతెంతో కట్నం కావాలి! దీంతో సోమసుందరం గుండెల్లో రాయి పడింది. మనస్సులో బెంగ వున్నతమై స్థిరంగా నిలిచిపోయింది. చూస్తూ, చూస్తూ హేమ నొక అప్రయోజకుడి కెలా అంటగట్టటం? ప్రయోజకుడైనవాడు అందరాని అంతరిక్షంలోనే ప్రత్యక్షం!

హేమ అదృష్టంవల్ల నైతేనేమీ, సోమసుందరం రెండువేల కట్నం సమర్పించటాని కంగీకరించటాన్నిమి మొత్తానికి సంబంధం స్థిరపడింది. ఆస్తిపాస్తులు లేవు కాని పెళ్ళికొడుకు లాయర్ చేస్తున్నాడు.

“అంత కట్నం ఎక్కడనుంచి తెస్తారు?” అనడిగింది సోమసుందరం భార్య కట్నం విషయం విని విస్తుపోతూ.

సోమసుందరం నిట్టూర్చాడు. “చూస్తూనే వున్నావుగా. మనతో సంబంధం చేయటానికే ఎవరూ ముందుకు రావటంలేదు. ఎలాగో రెండువేలూ ఇచ్చుకున్నామా హేమ లాయర్ భార్య అయిపోతుంది. ఈ కట్నం ఇవ్వటానికి వెనుదీశామా—హేమ నో అప్రయోజకుడి చేతిలో పెట్టాల్సివస్తుంది. హేమ జీవితం ఏ ఒడుదుడుకులూ లేకుండా హాయిగా ప్రశాంతంగా గడిచిపోవాలంటే, ఇంతకుమించి ఏమార్గమూ లేదు.

సోమసుందరం భార్య మళ్ళా నోరెత్తి ఆ ప్రస్తావన తీసుకురాలేదు.

త్వరలో హేమ పెళ్ళిచేసేస్తే ఆ తర్వాత తన గతి ఎల్లాగైనా పర్వాలేదు. తల తాకట్టు పెట్టైనా రెండువేలు తీసుకురావటానికి సిద్ధంగావున్నాడు తను. [illegible] హేమజీవితాని కెట్టి అపకారం చెయ్యకుండావుండటమే కావల్సింది!

“టక, టక” జోళ్ళ శబ్దం విని సోమసుందరం తలపులబరువుతో మూతపడ్డ కళ్ళను మెల్లిగా తెరిచాడు.

కాస్సేపు నిదానించిచూసి “అరె నువ్వా మూర్తి! రా,రా” అంటూ తలవని తలంపుగా మూర్తి రావటంతో కలిగిన సంభ్రమాశ్చర్యాలను వ్యక్తంచేస్తూ మంచం దిగి ఒక్క ఉదుటున లేచాడు. లోపలికి తీసుకొచ్చి, కూర్చోబెట్టాడు. మూర్తిని కుశల ప్రశ్నలు అడిగాడు సోమసుందరం. చాలా రోజుల తర్వాత కలుసుకున్న ప్రాణ స్నేహితులవటం మూలాన్న, ఇద్దరూ ఆప్యాయంగా ఎంతోసేపు కబుర్లు చెప్పుకున్నారు.

“అయితే! ఇంతకూ, ఎందుకొచ్చినట్టూ-ఏం కథ’’ అనడిగాడు సోమసుందరం మూర్తి భుజం మీద చేయి వేస్తూ.

మూర్తి నవ్వాడు “కథ కేం లేదు. మా పెద్దబ్బాయి ఇంటర్ ప్యాసయ్యాడు ఇక్కడి ఆనర్సులో చేరతానంటున్నాడు. అదేదో కాస్త ప్రయత్నం చేసుకుందామని.”

ఆ పైన సంభాషణ పిల్లల మీద నడిచింది. మూర్తికి ఒక కూతురు, ఇద్దరు కొడుకులు. కూతురు శైలజ అందరికంటె పెద్దది. ఎం.ఏ., ఈ సంవత్సరమే ప్యాసయ్యిందిట. సంబంధాలు వెతుకుతున్నాడట. ఈ సంవత్సరం ఏదో ఒకటి చూసి, శైలజ పెళ్ళి చెయక తప్పదని చెప్పాడు మూర్తి.

సోమసుందరానికి ఇంతవరకూ మరుగుపడిన హేమ “ప్రధానం” సంగతి చప్పున స్ఫురణకు వచ్చింది. తన ఆనందాన్ని పంచుకోగల స్నేహితుడొకడు దొరికినందుకు సోమసుందరం చాలా సంతోషించాడు.

“మా అమ్మాయి హేమకు ఈ రోజే ప్రధాన మయ్యిందిరా-”

మూర్తి మలినమైన ముఖాన్ని చూసి సోమసుందరం చకితుడయ్యాడు.

“అహా - అలాగా - చాలా సంతోషం! ఇంతసేపూ చెప్పావు కాదేం! పెళ్ళికొడుకు ఏంచేస్తున్నాడు?” మూర్తి తన సంతోషం సూచిస్తూ సోమసుందరం భుజాల్ని పట్టుకుని వూపాడు.

మూర్తి ప్రఫుల్ల వదనంచూసి సోమసుందరం ఉత్సాహం ఇనుమడించింది.

మందరపు పద్మ, లలిత

★ నీతిలేని మానవులు ★

"పెళ్ళికొడుకు ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్. చదివి ప్లీడరు చేస్తున్నాడు."

మూర్తి ఆశ్చర్యంతో తృళ్ళిపడి మంచం మీంచి కిందకు ఒక్క గంతేశాడు.

"ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్! మై గాడ్! ఏమిటే - నిజమే! మీ అమ్మాయికా... మీ అమ్మాయికా?"

సోమసుందరం మనస్సు తీవ్రంగా గాయపడ్డది.

"ఏం! మా అమ్మాయి నెందుకు చేసుకో కూడదు?" అన్నాడు సోమసుందరం చిన్నబోయిన ముఖంతో.

మూర్తి పకపకా నవ్వి "ఏడిశావులే - నీ అర్థాలు నువ్వూనూ పెద్దవాడివైనా పెడబుద్ధులు పోలా. అంత సెన్సిటివ్ గా ఫీలవుతావేంటి! గొప్ప సంబంధం తెచ్చావని నేను పొంగిపోతుంటే..." అన్నాడు.

సోమసుందరం చాలా సిగ్గుపడ్డాడు. తడబడ్డ మనస్సుతో "రారా! మా వియ్యంకుడిని, అల్లుడిని చూపిస్తాను" అంటూ సోమసుందరం సావిట్లోకి తీసుకెళ్ళి పరిచయం చేశాడు మూర్తికి.

మూర్తి అల్లుడిని చూసివచ్చాక "అదృష్టమంటే నీదిరా. భలే మంచి ఛాన్సు కొట్టావులే! అమ్మాయికి ఏకంగా 'చక్రవర్తి'నే తీసుకొచ్చేశావు. భలే! భలే" అన్నాడు అనేకసార్లు మాటలమధ్యలో మురిసిపోతూ.

స్నేహధోరణిలోనే అన్నా సోమసుందరం మనస్సుకుమాత్రం ఈ మాటలు శూలాలై గుచ్చుకున్నాయ్. తను పేదవాడైనంతమాత్రాన కనికరించి తనకూతురు నెవరూ చేసుకోటం లేదా? అడిగినంతకట్నం యిచ్చినా పేదవాళ్ళు పనికిరారా? హీమ అందమైనది కాకపోతే వీళ్ళుమాత్రం ఒప్పుకునేవారా?

"అరె! మళ్ళీ ఏమొచ్చిందే? తప్పమాట ఏమైనా అనివుంటే క్షమించు బ్రదర్" అంటూ గడ్డం పట్టుకున్నాడా మూర్తి. సోమసుందరం గంభీరవదనం చూసి భయపడి.

సోమసుందరం తన సంకుచిత స్వభావానికి సిగ్గుపడి మూర్తితో సరదాగా గడిపాడు.

సోమసుందరం వియ్యంకుడు పరంధామయ్య, అల్లుడు శేఖరం మర్నాడు గుంటూరుకు ప్రయాణం కట్టారు. మూర్తిని ఉండమని ఎంత బలవంతం చేసినా "ఎందుకురా. నీకెందుకు శ్రమ? వచ్చినపనేనా అయ్యింది. ఇంచుమించు ఒకేచోటికి వెళ్ళాల్సినవాళ్ళమే గదా. ముగ్గురం కలిసే పోతాం. అయినా మళ్ళీత్వరలో హీమ పెళ్ళికి యిక్కడికొచ్చేపని ఎల్లానూవుంది. అప్పుడు నువ్వు పొమ్మన్నదాకా కదలకుండా వుంటాను. ముహూర్తం పెట్టుకున్న వెంటనే నాకు వ్రాయటం మర్చిపోకేం?" అంటూ పరంధామయ్య, శేఖరంతో కలిసి మూర్తికూడా వెళ్ళిపోయాడు.

సోమసుందరం వాళ్ళను స్టేషనువరకూ సాగనంపి హీమ పెళ్ళిగురించి ఆలోచించుకుంటూ యింటికి చేరుకున్నాడు.

* * *

రైలులో శేఖరం ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటూ కూర్చుంటే మూర్తి, పరంధామయ్య పిచ్చాపాటిలో పడ్డారు.

"మా సోమసుందరం ఎంత అదృష్టవంతుడు కాకపోతే మీలాంటివారితో సంబంధం చేస్తాడు చెప్పండి? ఇన్నాళ్ళబట్టి బెజవాడలో వుంటున్నాను-ఎందుకు చెప్పండి! రెండామడల దూరంలో వున్న మీతో నాకు ఇంతవరకూ పరిచయమన్నా కలిగింది కాదు. ఏదో మా సోమసుందరం మూలంగా ఇప్పటికైనా మీ పరిచయభాగ్యం కలిగింది కాబట్టి సరిపోయింది కాని..." అని మూర్తి ఎంతో నొచ్చుకున్నాడు.

మూర్తి తనయందు చూపిస్తున్న గౌరవాదరాల్ని చూసి పరంధామయ్య సిగ్గుతో సంకుచితుడయ్యాడు.

"పరిచయానిదేముంది లెండి! మేము గుంటూరుకొచ్చి ఎన్నాళ్ళో కాలేదు. అబ్బాయి చదువుకున్నన్నాళ్ళు మద్రాసులోనే వున్నాం. చదువుకాగానే అబ్బాయి గుంటూరులో ప్రాక్టీసు పెడతానన్నాడు. అందుచేత గుంటూరుకు మకాం ఎత్తేశాం. గుంటూరుకువచ్చి నాలుగైదు నెలలకంటె ఎక్కువకాలేదు. లేనిపోని పెద్దరికాన్నంటగట్టి గౌరవిస్తున్నారు గాని, యిందులో మీరంతగా నొచ్చుకోవాల్సిందేముంది?" అన్నాడు పరంధామయ్య నవ్వుతూ.

"చ్చా. చ్చా! ఎంత మాట!" అంటూ మూర్తి కాస్త నొచ్చుకున్నాడు.

"అయితే—ఇంతకీ అబ్బాయి ప్లీడరీ చేస్తున్నారా? ఇప్పుడసలు 'లా'వాళ్ళకున్న అవకాశాలు మరెవ్వరికీ లేవనుకోండి. మున్ముందు పనికొచ్చేదానికి ఓ అయిదేళ్ళు ప్రాక్టీసు చాలునట. చాలా మంచి కోర్సు లెండి. చాలా మంచికోర్సు." మాటలమధ్యలో తక్కువ ఆగి మూర్తి పరంధామయ్యకేసి చూశాడు.

"మీ అబ్బాయిని అల్లుడిగా చేసుకోవడానికెంతమందో తాపత్రయపడేవుంటారు. అలాంటిది మా సోమసుందరానికి..." అని మూర్తి ఎంతో ఆశ్చర్యపడుతూ వాక్యం పూర్తి చెయ్యకుండా సగంలోనే ఆపేశాడు.

పరంధామయ్య మూర్తికేసి గర్వంగా చూస్తూ నవ్వాడు. "అవును! అబ్బాయికోసం ఎంతమంది తిరిగారో లెక్కలేదు. కాని ఎక్కడ ప్రాప్తముంటే అక్కడే కాక తప్పుతుందా! అందరూ యిస్తానన్నంత కట్నం సోమసుందరం గారూ యిస్తానన్నారు. పోనీగదా అబ్బాయికి నచ్చిన పిల్లా. ఈ సంబంధం స్థిరపరిచాను" అన్నాడు పరంధామయ్య తన ఉదారబుద్ధి తెలియజేస్తూ.

పరంధామయ్య తన సానుభూతి నెలా తెలియజెయ్యాలో తెలీక తికమకపడుతూ తలవంచుకుని కూర్చున్నాడు.

"తెలివికైనా, చెప్పిన మాట వినటానికైనా అమ్మాయిల్ని [illegible] గాని, ఏం మంచిపిల్ల లెండి..." అని మూర్తి [illegible].

పరంధామయ్య [illegible] చూశాడు.

"మా అమ్మాయి కూడా యం. ఏ. ప్యాసయ్యింది లెండి. తెలివితేటలంటే దానివి. ఏం తెలివనుకున్నారు! [illegible] ప్యాసయ్యింది. [illegible]

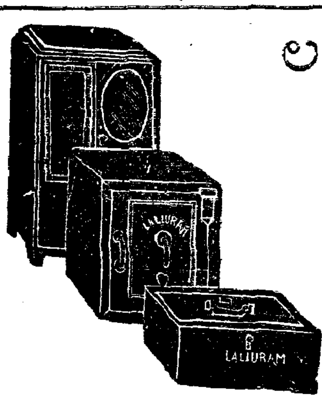

లల్లూరాం అండ్ కంపెనీ
(స్థాపితము 1928.)
ఎన్నో సంవత్సరాలు గా మన్ని కను, వాన్యతను, సరసమైన ధరలను ప్రసిద్ధి చెందిన
* ఇనుప పెట్టెలు * ఉక్కు బీరువాలు
* క్యాషు బాక్సులు
లల్లూరాం అండ్ కో,
విలగలేటివారి వీధి, : : విజయవాడ - 1.
క్రొత్త పోస్టాఫీసు - మారుతి సినిమా ఎదురుగా.

సంపాయించుకుంది. ఓ చిన్న బీరువా నిండా వున్నాయి మీ రెప్పుడన్నా మావూరు వస్తే ఎప్పుడో? ఏమిటి? మావూరి మీంచి వెళ్లుతూ మా యింటిలో దిగకుండా ఎలా వెళ్తారో చూస్తాగా!" అన్నాడు మూర్తి ఆప్యాయంగా నవ్వుతూ.

పరంధామయ్య సమాధానం చెప్పకుండా కాస్సేపటికి "అమ్మాయి నెవరికిచ్చారు?" నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ అడిగాడు.

మూర్తి కాస్త తడబడ్డాడు "అహ! ఇంకా పెళ్లి కాలేదు లెండి ఏవేవో సంబంధాలు వస్తున్నాయి కాని ఏమిటో ఒక్క సంబంధమూ అమ్మాయికిగాని, నాకుగాని నచ్చకుండా వున్నాయి ఎం. ఏ. చదువుకున్న అమ్మాయిని చూస్తూ చూస్తూ ఏ గుమాస్తాకో, మేష్టరుకో ఎలా యివ్వను మంచి ఉద్యోగస్థుడికిచ్చి చేయాలని అంటే ఏ డాక్టరుకో ప్లీడరుకో యివ్వాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాను. తగిన వరుడు దొరకాలే గాని, దేముడి దయవలన మాకు డబ్బుకేం లోటులేదు ఐదు వేలు కట్నం కావాలన్నా యివ్వగలను?"

"ఐదు వేలే!" అంటూ పరంధామయ్య నోరావలించి, ఆశ్చర్యంగా మూర్తివైపు చూశాడు.

రైలు లేటు కావడంచేత బెజవాడ చేరుకునే సరికి చాలా ఆలస్యం అయ్యింది గుంటూరుకు వెళ్లే రైలు అంతకు ముందే ప్లాట్ ఫారమ్ వదలి అప్పుడే వెళ్ళిపోయింది ముగ్గురూ రైలుదిగి జనప్రవాహాన్ని తప్పించుకుని ఓమూలకు వెళ్ళి నించున్నారు.

"వెధవ రైలు ఎంత లేటయ్యిందీ చూడండీ కనక్షన్ ట్రైను కాస్తా తప్పిపోయింది మళ్లా అరగంటలో గంటలో ఈ సురోమంటూ కూస్తుంటే కాని మోక్షంలేదు వెధవది. అదృష్టం కాకపోతే నిముషంలో తప్పిపోయింది" అంటూ పరంధామయ్య విసుక్కుని "పదరా అబ్బాయి. వెయిటింగు రూమ్‌కన్నా పోదాం పద ఇక్కడ యీ త్రొక్కిడిలో ఏమిటి? మూర్తిగారి దగ్గర సెలవు తీసుకుని పోదాం" అంటూ మూర్తి వైపు తిరిగాడు.

"అదృష్టవశాత్తూ మీతో పరిచయం కలిగింది మీలో ఏ కొంచెంగాని నిముషంలో మమ్మల్ని మీ ఆత్మీయులుగా చేసుకున్నారు అబ్బాయి పెళ్ళికి తప్పకుండా వస్తారుకదూ! పాపం! చాలా రాత్రయింది మీరింకా యింటికి వెళ్ళాలి ఇంక సెలవు తీసుకుంటాం మరి" అన్నాడు పరంధామయ్య.

మూర్తి "అహహ! అదేం వీల్లేదు మా యింటికి రాకుండా తప్పించుకుపోవాలని చూస్తున్నట్టున్నారు నా వియ్యంకుడొకటీ నాస్నేహితుడి వియ్యంకుడొకటేనా! నామీద దయయుంచి ఒక్కరోజైనా మీరు మాయింట్లోవుండి వెళ్ళాల్సిందని పదేపదే ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ రైలు తప్పిపోవడం చూస్తే దైవనిర్ణయం కూడా అలాగే వున్నట్టు తోస్తున్నది' అని ఆప్యాయంగా చేతులు పట్టుకుని బతిమాలుతుంటే పరంధామయ్య కాదనలేక పోయాడు.

పరంధామయ్యను, శేఖరాన్ని సంతోషంగా యింటికి తీసుకువెళ్లాడు మూర్తి.

మూర్తిది చక్కటి రెండంతస్తుల మేడ ఇల్లంతా ఎంతో పరిశుభ్రంగా చూడముచ్చటగావుంది సామాన్లు ఎక్కడివక్కడ అందంగా పొందికగా అమర్చబడివున్నాయి కిటికీలకు తలుపులకు మంచి మంచి ఖరీదైన కర్టెన్లు వ్రేలాడుతున్నాయి.

స్వంత యిల్లేకాకుండా మూర్తికి ఒకారు కూడావుంది మూర్తి ఐశ్వర్యాన్ని కళ్ళారా చూసి పరంధామయ్య స్తబ్ధుడైనాడు.

పరంధామయ్య ఆలోచిస్తూ అటూ, ఇటూ పచారుచేస్తుండగా మూర్తి వచ్చి డ్రాయింగురూంలోకి తీసుకువెళ్ళాడు.

వంటమనిషి ఫలహారాలు తెచ్చి బల్లమీద సర్ది లోపలకు వెళ్ళింది బల్లప్రక్కనే నించుని ఓ యువతి కాఫీ కలుపుతున్నది 'హిమ' అంత అందగత్తె కాకపోయినా అనాకారం కాదు పాములాంటి నల్లని పొడవైన జడ ఆమెకో అలంకారం.

"మా అమ్మాయి శైలజ—'

శైలజ పరంధామయ్యని శేఖరాన్ని చిరునవ్వుతో పలకరించింది.

"వంటమనిషి వున్నదన్నమాటే కాని దానికేం బద్ధకమో చెప్పలేం ఏదో ఒకటి ఎత్తర తత్తరగా చేసేసి మామొఖాన పడెయ్యడమే కాని, అది మనం తినగలమో లేదో అని కూడా చూడదు శైలజ దాని వెనకాల వెనకాల తిరుగుతూ స్వయంగా అంతా చూచుకోకపోతే మాపని అఖరయ్యేదే! చదువుకున్న వాళ్ళకి వంటచేయటం చేతకాదనుకుంటారు మనవాళ్ళు మా శైలజ చేతివంట ఒకసారి రుచిచూశారా మళ్ళీ జన్మలో అలాంటిమాట రానియ్యరు అయినా మా శైలజ తెలివితేటలే వేరు-అసలు దానికి రాని విద్యంటూ ఏముంది కనక?" శైలజ ముఖం సిగ్గుతో ఎఱ్ఱబడింది తండ్రి ధోరణి మార్చాలని ఏదో చెప్పబోయింది.

మూర్తి శైలజను నిర్లక్ష్యంచేసి "చూడండి నామాట అబద్ధమేమో! ఆ కర్టెన్లు, టేబిల్ క్లాత్‌లు అచ్చంగా రెడీమేడ్‌లా లేవు! వాటిమీద డిజైనులన్నీ అమ్మాయే స్వయంగా కుట్టింది."

"ఏమిటి నాన్నా నువ్వు" అని అప్రసన్నంగా గొణిగింది శైలజ.

మూర్తి "అనుకుంటే బాగుండదనుకున్నట్టు వుంటుందికాని. చదువులో దానికి పోటీ లేదు అమ్మాయి! నీకిచ్చిన ప్రయిజులన్నీ చూపించవే పిల్లకి—" అని ఆగాడు.

శైలజ సిగ్గుతో అప్పటికే సగం చచ్చింది ఖాళీయైన కాఫీ కప్పులు తీసుకుని మెల్లిగా గదిలోంచి నిష్క్రమించింది.

మూర్తి తనే స్వయంగా వాటి నన్నిటిని తీసుకొచ్చి శేఖరానికి, పరంధామయ్యకు చూపిస్తూ అన్నాడు "చూడండి - ఇంత తెలివైన పిల్లను సామాన్యుడికెలా యిస్తాం చెప్పండి? ఇంకా పెళ్ళిచెయ్యలేదని అందరూ నామీద నిందలు వేస్తారు కాని, ఆస్తి లేకపోయినా ఫర్వాలేదు అమ్మాయి అందచందాలకు, తెలివితేటలకు తగ్గట్టు ఏ ప్లీడరునో, గజెటెడ్ ఆఫీసరునో చేయాలని నా వూహ. మీ ఎరుకలో అలాంటి సంబంధాలేమైనా వున్నాయా పరంధామయ్యగారూ?"

* * *

మధ్యాహ్నం భోజనాలయ్యాక పరంధామయ్య ప్రక్కమీద నడుం వాలుస్తూ శేఖరాన్ని పలుకరించాడు "ఏరా శేఖరం! శైలజను చేసుకోరాదటరా?"

శేఖరం తృళ్ళిపడి తలెత్తి పరంధామయ్యను చూశాడు.

"ఏమిటి నాన్నా! నిన్ననేగా ప్రధానం చేసుకొచ్చాం ఇలా అంటావేమిటి?" అడిగాడు శేఖరం విస్తుపోతూ.

పరంధామయ్య పెదాలు చప్పరించి నిర్లక్ష్యంగా చూస్తూ ప్రధానమైతే మాత్రం వచ్చిన నష్టమేముందిరా? మనకునచ్చకపోతే వదిలేసుకుంటాం" అన్నాడు.

(43-వ పేజీ చూడండి)

తామర, గజ్జి మరియు
దురదలకు
ఆంధ్ర ... ఏజెంట్లు
ది ట్రేడ్ ప్రమోటింగ్ కార్పొరేషన్.
విజయవాడ - 2 RPC

నికి పూనుకొన్న సంస్థలన్నిటికీ తగిన ధనస హాయము ప్రభుత్వము చేయవలసి ఉంటుంది.

ఈ సలహాల ననుసరించి మొదటి పంచ వర్ష ప్రణాళికలో కుటుంబాలను పరిమితము చేసే కార్యక్రమాలకొరకు ప్రభుత్వమువారు 65 లక్షల రూపాయలు ప్రత్యేకించారు.

ఈ కార్యక్రమాలను కొనసాగించటానికి వైద్యులకు, మంత్రసానులకు, సంఘ సేవకులకు మూడు నెలల శిక్షణ నీయవలెనని కమిటీ ఇచ్చిన సలహా ననుసరించి బెంగుళూరులో ప్రప్రథమముగా ఒక శిక్షణకేంద్రము ఏర్పాటు చేయబడ్డది. 15 మంది వైద్యులు 5 మంది హెల్తు విజిటర్లు ఈశిక్షణపొందారు.

పై కమిటీవారు చేసిన సలహాల ననుస రించి అఖిలభారత మహిళాసంఘము, ఫ్యామిలీప్లానింగు ఎసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, మొదలయిన సంఘాలచేత ఏర్పాటు చేయబడిన జన్మనిరోధక సంస్థలు దేశమందందంతటా పనిచేస్తున్నాయి. బొంబాయి నగరములో 17 కేంద్రాలున్నాయి. దేశము మొత్తముమీద 165 కేంద్రాలలో ఈ కార్యక్రమము నిర్వహింప బడుతున్నది.

కుటుంబాభ్యుదయానికై ఏర్పడిన ఈ కార్యక్రమాలు స్త్రీ జనాభ్యుదయానికై సిద్ధము చేయబడిన పథకములో ఒకభాగము మాత్రమే. ఆ పథకాన్ననుసరించి నిర్వ హింపబడిన కార్యక్రమాలు, కేంద్రాలు శాఖలూ ప్రత్యేకముగా పేర్కొనతగినవి. ★

నీతిలేని మానవులు

(27-వ పేజీ తరువాయి)

శేఖరం మనస్సు తప్పుచేస్తున్నట్టు బాధ పడ్డది.

"అయినా ఒకళ్ళకి మాటిచ్చి, ఇంకొకళ్లని చేసుకోవటం అన్యాయం కాదు నాన్నా?" అని అస్పష్టంగా గొణిగాడు.

"ఓస్! ప్రధానానికే పెద్ద పెళ్ళయినట్టు చెబుతావేంరా? పీటలమీద పెళ్లిళ్లే తప్పిపోతాయి. ప్రధానానికో లెక్కా? అదీకాక ఇందులో మనంచేసే అన్యాయం ఏముంది? మనం చేసుకోకపోతే ఆపిల్ల పూరికే వుండిపోతుందా యేం? ఇంకో సంబంధాన్ని తీసుకొచ్చి ముడిపెట్టేస్తాడు—దాంతోసరి—అన్యాయంఏమిటి—అన్యాయం? అదీగాక యిప్పుడు మనం ఆపిల్లను చేసుకోకపోవటం అతనికొకందుకు మేలేఅనుకో. ఆ కాస్త కొంపా అమ్మి రెండువేలు మనముఖాన్ని పోసే స్తే రేపొద్దున అతను నిలబడటానికి చోటేది? పాపం! అతన్ని యిబ్బంది పెట్టినవాళ్ళమవుతాం" అని పరంధామయ్య తన ఉదారబుద్ధిని వెళ్ళబోశాడు.

శేఖరం మౌనంగా ఊర్పుని శైలజ మూర్తిని మననం చేసుకుంటూ మనస్సులో తర్జనభర్జనలు చేసుకుంటున్నాడు.

"ఈ యిల్లు చూడు, ఈ వాకిలి చూడు. ఎక్కడ చూసినా లక్ష్మి పిలిస్తే పలుకుతున్నది. ఐదువేలు కట్నం యిచ్చి వైభవంగా పెళ్లి చేస్తాడు. ఆతర్వాత నువ్వెప్పుడిక్కడికి వచ్చినా చక్కగా మర్యాద చేస్తారు. ముద్దూ ముచ్చటా తీరుస్తారు. 'హిమ'ను చేసుకుంటే ఏముందిరా నా తలకాయ? శైలజను చేసుకున్నావంటే ఏది కావాలంటే అదే ఇస్తాడు. ఆఖరుకు ఫారిన్ వెళ్తానన్నా పంపించగలడు".

"ఇతను ఒప్పుకుంటాడా? ఎంతైనా స్నేహితుడికి ద్రోహం..." అని ఆగాడు శేఖరం సందేహంగా చూస్తూ.

పరంధామయ్య అట్టహాసంగా నవ్వాడు. "ఆ నీతులకేం లేరా? నీకు బొత్తిగా లోకజ్ఞానమే లేదుగా! మనల్ని వాళ్ళింట్లో చూసినప్పుడే కనిపెట్టాను అత నేదో పథకం వేస్తున్నాడని. నువ్వు మొండికేసి కూర్చున్నావుకాని పాతికేళ్ళ వయస్సుకల్లా మొగపిల్లలు పెళ్ళి చేసేసుకోరూ? అలాంటిది ఆడపిల్లలు పాతికేళ్లవరకూ పెళ్ళికాకుండా వుండిపోతే సంబంధాలేం వస్తాయి? చూడబోతే నువ్వు శైలజకోసమే యిన్నాళ్ళు ఆగావేమో ననిపిస్తున్నది. చదువుకున్న పిల్ల. ఆ మాత్రం వయస్సు లేకుండా ఎలా వుంటుందిలే నీకు అన్నింటిలోనూ ఈడు జోడుగా వుంటుంది. ఆ 'హిమ'కు వంటలప్పు మరేం వచ్చు? నీతో సరదాగా ఇంగ్లీషులో మాట్లాడగలదా ఏమన్నానా?"

శేఖరం నవ్వాడు. "నీ యిష్టం వచ్చినట్టు చెయ్ నాన్నా"

పరంధామయ్య తృప్తిగా శేఖరం భుజం తట్టాడు.

* * *

ఎన్ని ఉత్తరాలువ్రాసినా జవాబు రాకపోయేసరికి సోమసుందరం చాలా గాబరా పడి గుంటూరుకువెళ్లే ప్రయత్నంలో వున్నాడు. ఇంతలో హఠాత్తుగా శేఖరం వివాహవార్త విని సోమసుందరం కుప్పకూలిపోయాడు.

సోమసుందరానికి తలకాయ గిర్రున తిరుగుతున్నది...

'హిమ' పెళ్లిసంగతి ఎత్తగానే మూర్తి ముఖం మలినమయ్యింది ఇందుకేనా? ఇంతటి దురాలోచన తనమీదేసాగించాలా? హిమకు తను యింకో సంబంధం తేగలడు? ఒకవైపు అభ్యుదయ యువకులంతా కట్న నిషేధానికి కృషిచేస్తుంటే, ఇంకోవేపు నుంచి ఆడపిల్లల తల్లిదండ్రులు ఒకళ్లకొకళ్లు పోటీపడి చిత్తచాంచల్యం కలిగిస్తున్నారు. యువకులేంచేస్తారు పాపం? ఆశ ఎంత మంచివాళ్లనైనా లొంగితీస్తుంది ఏది ఏమైనా—హిమకు పెళ్లెలా అవుతుంది.

"హిమా! హిమా! నీతిలేని మానవులంతా కలిసి నిన్నూ, నన్నూ ఎలా వంచిస్తున్నారో చూడు" అంటూ సోమసుందరం గోడకేసి తిరిగి తల బాదుకున్నాడు. ★

జెనెక్స్ అలారం గడియారము

భారతదేశమునకై ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడినది

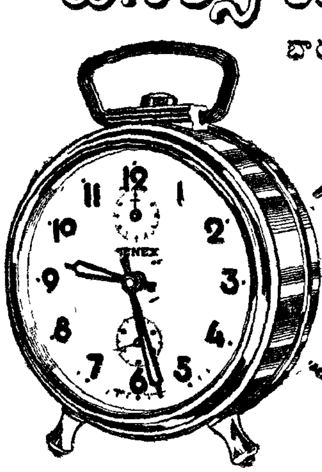

దిట్టమైన నికెల్ కేసు, సాదా డయలుతో రు. 23/-

కొంచెము ఎక్కువ ధరకు ఎఱ్ఱని లక్క రంగు లేక దంతపు రంగు అంచుగలది దొరకుతోంది

రోలెక్స్ వాచ్ కంపెనీ (ఈస్టరన్) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

దక్షిణ భారతదేశమునకు ఏకైక డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

పి. ఆర్ అండ్ సన్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

మౌంట్ రోడ్, మద్రాసు